

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ ТА ПОВОДЖЕННЯ З ТЕХНОГЕННИМИ ВІДХОДАМИ»

Ступінь освіти	доктор філософії
Освітня програма	Технології захисту навколишнього середовища
Тривалість викладання	7 чверть
Заняття:	
лекції:	3 година
практичні заняття:	2 години
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає Кафедра екології та технологій захисту навколишнього середовища

Викладач:

Борисовська Олена Олександрівна

канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри екології та ТЗНС

Персональна сторінка

<https://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Borisovska.php>

Е-mail:

borysovska.o.o@nmu.one

1. Анотація до курсу

Утворення техногенних відходів – глобальна екологічна проблема. У рамках даного курсу студенти навчатимуться виявляти та ідентифікувати техногенні відходи, дізнаються про процедуру проведення інвентаризації відходів виробництва та споживання; дізнаються про процедуру паспортизації відходів та місць видалення відходів; навчатимуться складати реєстрові карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів; дізнаються про процедуру отримання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами; навчатимуться організувати систему поводження з відходами згідно вимог чинного законодавства; вести первинний облік і поточний контроль над утворенням відходів на підприємстві, розробляти оптимальні шляхи поводження з відходами та вдосконалювати системи поводження з ними на підприємстві.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни полягає у формуванні системних знань, вмінь та практичних навичок: виявлення та ідентифікації техногенних відходів; проведення процедури інвентаризації відходів; паспортизації техногенних відходів та місць видалення відходів; організації системи поводження з техногенними відходами згідно вимог чинного законодавства; ведення первинного обліку і поточного контролю над утворенням техногенних відходів; розробки оптимальних шляхів поводження з техногенними відходами.

Завдання курсу:

- Опанувати навички виявлення та ідентифікації техногенних відходів;
- Навчитися проводити інвентаризацію відходів;
- Навчитися паспортизувати техногенні відходи та місця видалення відходів;
- Опанувати систему поводження з техногенними відходами згідно вимог чинного законодавства;
- Навчитися організовувати первинний облік і поточний контроль над утворенням техногенних відходів;
- Навчитися визначати оптимальні шляхи поводження з техногенними відходами.

3. Результати навчання

- Вміти визначати екологічну політику суб'єкта господарювання. Вміти планувати екологічну діяльність на основі визначання екологічних аспектів. Володіти методами внутрішнього та зовнішнього інформування щодо екологічної діяльності суб'єкта господарювання
- Вміти визначати основні джерела утворення техногенних відходів. Вміти ідентифікувати відходи за класами небезпеки. Вміти ідентифікувати відходи за групами. Вміти ідентифікувати відходи за категоріями. Вміти ідентифікувати відходи за агрегатним станом. Вміти класифікувати вторинні матеріальні ресурси
- Знати процедуру інвентаризації техногенних відходів. Вміти визначати кількісні значення вхідних та вихідних параметрів технологічного процесу. Вміти складати матеріальний баланс елементарного технологічного процесу. Вміти визначати нормативи утворення відходів. Вміти складати заключний звіт з інвентаризації відходів.

- Вміти складати та вести паспорти техногенних відходів. Вміти складати та вести паспорти місць видалення відходів. Знати процедуру постановки на облік об'єкта утворення відходів. Знати процедуру отримання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами. Вміти вести первинний облік та поточний контроль відходів. Знати вимоги до збирання та зберігання відходів на підприємстві. Знати шляхи утилізації та видалення відходів на підприємстві

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Вступ до курсу. Основні терміни та визначення курсу. Нормативна база з питань поводження з техногенними відходами. Обов'язки суб'єктів господарювання щодо поводження з техногенними відходами.

2. Модель системи керування техногенними відходами на підприємстві. ДСТУ ISO 14001:2006 «Системи екологічного керування». Планування. Запровадження та функціонування. Перевіряння. Аналізування з боку керівництва

3. Виявлення та ідентифікація техногенних відходів. Ідентифікація відходів за найменуванням відходу, за групою, за кодом. Ідентифікація відходів за небезпечними складниками відходів. Ідентифікація відходів за властивостями відходів, що визначають їх небезпечність. Ідентифікація відходів за операціями щодо поводження з відходами. Ідентифікація відходів за групами небезпечних відходів. Ідентифікація відходів за класом небезпеки відходів. Ідентифікація відходів за фізичним (агрегатним) станом відходу.

4. Інвентаризація техногенних відходів. Організаційна стадія інвентаризації відходів. Підготовча стадія інвентаризації відходів. Стадія інвентаризації відходів. Заключна стадія інвентаризації відходів. Стадія реєстрації даних інвентаризації відходів.

5. Паспортизація техногенних відходів. Складання і ведення паспортів відходів. Складання і ведення паспортів місць видалення відходів.

6. Постанова на облік об'єктів утворення відходів та отримання дозволів. Постанова на облік об'єктів утворення відходів. Отримання дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

7. Первинний облік та поточний контроль відходів. Форма N 1-відходи «Поводження з відходами». Форма N 1-небезпечні відходи «Звіт про утворення, оброблення та утилізацію відходів I-III класів небезпеки». Податкова декларація екологічного податку

8. Організація системи поводження з відходами на підприємстві. Вимоги до збирання відходів на підприємстві. Вимоги до зберігання відходів на території підприємства. Утилізація та видалення відходів на підприємстві.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПР-1. Ідентифікація техногенних відходів виробництва та споживання суб'єктами господарювання

ПР-2. Інвентаризація відходів виробництва та споживання суб'єктами господарювання

ПР-3. Паспортизація техногенних відходів

ПР-4. Складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації техногенних відходів

ПР-5. Паспортизація місць видалення техногенних відходів
 ПР-6. Первинний облік та поточний контроль техногенних відходів

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

№ роботи (шифр)	Назва роботи	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, що застосовуються при проведенні роботи
ПР-1	Ідентифікація техногенних відходів виробництва та споживання суб'єктами господарювання	Нормативно-правова база у сфері поводження з техногенними відходами, державна статистична звітність; електронні адміністративні послуги; https://e-eco.gov.ua
ПР-2	Інвентаризація відходів виробництва та споживання суб'єктами господарювання	
ПР-3	Паспортизація техногенних відходів	
ПР-4	Складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації техногенних відходів	
ПР-5	Паспортизація місць видалення техногенних відходів	
ПР-6	Первинний облік та поточний контроль техногенних відходів	

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

Теоретична частина оцінюється за результатами задачі контрольної тестової роботи, яка містить 26 запитань, з яких 25 – прості тести (1 правильна відповідь), 1 задача (на 10 балів). Максимальна кількість балів за контрольний тест – 60.

До кожної практичної роботи складається звіт. Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Опитування за тестом проводиться з використанням технології Google Forms. Підрахунок кількості балів відбувається автоматично.

Шкала оцінювання: 54-60 балів - відмінно; 44-53 бали - добре; 36-43 бали - задовільно; 0-35 балів – незадовільно.

6.4. Критерії оцінювання практичної роботи

На кожну практичну роботу здобувач оформлює звіт, що оцінюється у 1 бал (разом 6 балів), та для кожної роботи розроблено тест на 5-6 питань. Опитування за тестом проводиться з використанням технології Google Forms. Підрахунок кількості балів відбувається автоматично. Кількість вірних відповідей визначають кількість отриманих балів. Максимальна кількість балів за практичні роботи – 40.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

- 1 Борисовська О.О. Інвентаризація та облік відходів : навч. посібник /Дніпро: Літограф, 2017. – 168 с.
- 2 Державний класифікатор України ДК 005-96 «Класифікатор відходів».
- 3 Закон України «Про відходи» № 187-98-ВР від 05.03.1998 р.
- 4 Постанова КМУ № 1216 від 03.08.1998 р. Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів.
- 5 Постанова КМУ № 1218 від 03.08.1998 р. Про затвердження Порядку розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів.
- 6 Постанова КМУ № 1360 від 31.08.1998 р. Про затвердження Порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.
- 7 Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 12 від 14.01.1999 Про затвердження Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів.
- 8 Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 41 від 17.02.1999 р. Про затвердження форми реєстрової карти об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів та Інструкції щодо її складання.
- 9 Постанова КМУ № 2034 від 01.11.1999 р. Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів.
- 10 Державні санітарні правила та норми ДСанПіН 2.2.7.029-99 Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення.
- 11 ДСТУ 2195-99 (ГОСТ 17.9.0.2-99) Технічний паспорт відходу;
- 12 Постанова КМУ № 1120 від 13.07.2000 р. Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів.
- 13 Постанова КМУ № 183 від 28.02.2001 р. Про затвердження переліку окремих видів відходів як вторинної сировини, збирання та заготівля яких підлягають ліцензуванню.
- 14 Постанова КМУ № 915 від 26.07.2001 р. Про впровадження системи збирання, сортування, транспортування, переробки та утилізації відходів як вторинної сировини.
- 15 Наказ Державного комітету статистики України N 494 від 24.10.2006 «Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного

спостереження N 1-небезпечні відходи «Звіт про утворення, оброблення та утилізацію відходів I-III класів небезпеки».

- 16 Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища № 342 від 07.07.2008 р. Про затвердження типової форми первинної облікової документації N 1-ВТ Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари та Інструкції щодо її заповнення.
- 17 Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р.
- 18 Роз'яснення Державної служби статистики України від 12.12.2012 р. «Щодо заповнення форми державного статистичного спостереження N 1-відходи «Поводження з відходами».